

enek kéretek
kiadóviva-
"jelligé-
közöni. 1821

gyes segéd ki
zéshoz jól ért,
r, Porcellánház
Lloyd-sor. —
n zárva.

eladó f-ra-
rett antik tü-
zes állólamp-
lló, jókarban
erikai irógép,
olcsón. Strada
4. Óvár.

ze ény igényü
y, 22 éves, bazi
járás, ez n-
st keres jobb
adnál, hol ot-
Félvilág si ás-
"Paris Bazar"
Bul. Carol 15.

ntelligente ludi-
herin zu meine
Büchze Müdl.
munt Deut ch,
1848

ESZET

ényei.
ett és m'r a
ericza grófot
Ferkó lesz az

senyi, Tolnay,
9 sz. B. Soro-

ször. Neményi

55)
nság, el's.ör.
y, Iház, Del-
at 9 sz. Soro-

Ferbó (L r-
ház Selmecy
Sorozat 57.)
eszer. Peor
Sorozat 58.)
szikus F r ó
59.)

10 sz. A.

10 sz. B.

Bárlets-net-

delek

lonba

alakítások
l, R. Ferd. 8.

gek

ek győ-
éretben

is.

lésében

5.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron utca 10 (Brassai-utca) 10

Telefon: 227, 228 és 1047

228

egy száma ára pályaudvaron és vidéken is lejár, a postakiszorban — — — — —

UJ KELET

CLUJ-KOLOZSVÁR • IX. évfolyam • 211. szám

1926 Szeptember 27 Hétfő

Cluj-Kolozsvár • IX. évfolyam • 211. szám

5687 Tisri 19

ELŐFIZETÉSI ÁRAK Romániában

Egész évre — — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100
előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — — 40—
Egyszám ára — — — 2—

Az objektív Klió

A fától vaskarika-gyártás nagyüzemében, melyet Népszövetségnek neveztek el, végre olyan érc került az olvasztókanálba, mely kellő hőfok és megfelelő szakértelem mellett az emberi fejlődés egyik igen használható és becsületes eszközvé válhat. A Népszövetség tanácsa elhatározta ugyanis, hogy hivatalos és nemzetközi tekintélyével meg fogja kísérelni a történelemírás objektív tételét, ami azt jelentené, hogy a mai meghamisított történelemírás nacionalista szempontjai helyébe egy pragmatikus és egyetemes történetírás szempontjai fognak kerülni.

Mérsz vállalkozás ez, az kétségtelen. Anatóle France pompás szellemességgel írta meg egyik regényében, hogy a történelem, mint tudomány a képzelet birodalmába tartozik, mert hiszen s hasam a tények és történések valódi és objektív megítélésén alapul, hanem mindig a történetíró szubjektív felfogását tükrözteti, amelyet viszont társadalmi, vérségi és más anthropomorf jellegű adottságok alakítanak ki. A történelemírás tehát — France szerint — nem tudomány, hanem művészet, amely annál értékesebb, mennél inkább az író belső világát és állásfoglalását tükrözteti.

Kétségtelen, hogy Francznak igaza van. Egy olyan tudomány, mely nem támaszkodhatik kísérletekre, mely irások adatait sem tudja másként a valóság látszatává eleveníteni, mint hogyha művelői képzeletével és tapasztalati gazdagságával életre varázsolja őket, már eleve le kell mondjon arról az igényéről, hogy az élet egy mult darabját a maga természeti monumentalitásában, a maga anthropomorf jellegeitől megfosztottan tárja elének.

Hogy ez mennyire igaz, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy például a francia forradalom történetét minden történetíró — kezdve Carlyle Tamástól egészen Krapothingig — más-más megítélésben írta meg. A konzervatív, sőt reakciós történetész, mint amilyen Joseph du Maistre is volt, a forradalmi törekvésekben kizárólag bomlasztó és káros megnyilvánulásokat lát, míg a forradalmár történetíró teljesen elveszti kritikai érzékét magával a forradalom tényeivel szemben és kizárólag a megdöntött társadalmi rend kritikájára szorítkozik.

Abazolut értelemben vett történelmi igazságról tehát nem lehet beszélni, miként az élet-igazságok emberi megítélésével is mindig szántóhálnak, hiszen az élet nem az emberek számára termeli a maga igazságait, hanem egyszerűen kénszeríti az embereket arra, hogy ezek szerint éljenek. Az élet- és történelmi igazságok nem merevülnek morális, gazdasági és társadalmi formákba, ezek csupán az emberi alkalmazkodás jelzői, melyek mindig a korok és társadalmi mozgalmak irányában kristályosodnak ki.

A történetésznek tehát, aki komoly tudományként skarná kezelni a történelemírást, azt kellene tennie, amit a szociológus tesz: a természeti millő hatását kellene kimutatnia azokra a nemzetsékre, társadalmakra és egyéniségekre, melyek és akik tevékenységükkel, passzivitásukkal, vagy lázadásukkal kialakították koruk történelmi szellemét. A mai konstellációk között azonban a történetírásnak ez a módja csaknem lehetetlenség, mert a történelemírás, melyet iskolai használatra szántak, még csak nem is anthropomorf, hanem egyenesen osztály jellegű, a mindennapi hatalmosok lévők agítási eszköze, mellyel a maguk egyéni igazságait igyekeznek gyakorlativá egyszerűíteni, vagyis a szellemi nevelés útján ráoktrojálni engedelmis tömegeikre.

A mai középiskolai történelem-oktatás a leg-

eklatársabb bizonyíték e tény mellett. Minden népnek olyan történelem-oktatása van, amely éppen megfelel jelenlegi politikai, gazdasági és társadalmi struktúrájának, amely — a politikuskok állandó törekvéseinek megfelelően, — leginkább alkalmas a meglévő állapotok konzerválására. A francia történelem-oktatás például a francia forradalmi atmoszféra jegyében alakult ki és a polgári forradalom jelzavainak dicsőítésében csucsodik ki, megtoldva a megfelelő nacionalista színekkel. Ugyanakkor pedig a mai magyar történelem-oktatás, Dóssa György lézadását becsületes ügynek bélyegezi meg, mert hiszen a régi feudalista keretek fenntartása az uralmon lévő osztályoknak egyik legfőbb érdeke.

Ez a nacionalista történelemírás természet-szerűleg teszi a tömegek mentalitását olyaná, amilyen: önző, egocentrikus és kritikátlan. Ez a mentalitás melegágya annak az atmoszférának, melyből legkönnyebben lehet kioktrojálni a háborus feszültséget.

Amikor tehát a Népszövetség tanácsa a történelem „objektívizálására” törekszik, tulajdonképpen először mutatkozik realpolitikusknak, a jövőre realpolitikuskának. Mert minden társadalomjavítási törekvés, minden politikai küzdelem, mely avult és a — társadalommal egyetemben az egyen valódi szükségleteit — többé ki nem elégítő régi keretek megváltoztatására törekszik: efemer értékű marad, ha a jövőre való nevelés legfőbb és leghatásosabb eszköze, — az iskola, a tankönyv és a pedagógia azoknak kezében marad, akik halálos ellenségei minden felszabadulásnak, minden friss gondolatnak, az élet kereteit kitágítani célzó gazdasági és kulturai törekvésnek. Pacifizmus és páneurópai mozgalom, Locarno és Genf — mind mind sujtás és ornamentika csupán a háborus veszedelem glgázi épületén mindaddig, míg a történelmi iskolakönyvek csatázó hadvezérek, vérengző császárok, tömeggyilkos héroszok, a maguk privát céljaikért milliókat feláldozó

Nem oszlatják fel a kolozsvári városi tanácsot

Kedvesően dönt el a Diesel-motorok ügye

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alig néhány nappal a Hodor közigazgatási felügyelő újabb vizsgálata után ismét — immár harmadszor terjedt el a városban a hír, hogy a Kolozsvár városi tanácsot feloszlatták. A híradás — mint eddig is minden ízben — az Averscupárt helyi organizációjától indult ki és azt kolportálta, hogy a legfőbb közigazgatási tanács alaposnak és helytállóknak találva a Miloteanu felügyelő által emelt vádakat, — a tanács feloszlását határozta el. Az egyik délutáni lap tegnapi számában feltűnő helyen közölte is ezt a hírt, sőt napvilágot látott annak a bizottságnak az összetétele is, amely a feloszlítás alapján Kolozsvár ügyeinek átvételére és vezetésére hivatott.

Rövidesen kiderült azonban, hogy ez a híradás nem felel meg a valóságnak, — vagy legalább is még korainak mondható. A legfőbb közigazgatási tanács — amely egyedül és végérvényesen hivatott Kolozsvár választott vezetőinek sorsánál dönteni — még nem foglalkozott a városi tanács ügyével — annál kevésbé hozhatott tehát döntést e kérdésben.

A tanács elleni kampányban az Averscupárt kolozsvári exponensei járnak elől, akik nem akartak belenyugodni abba a ténybe, hogy Kolozsvár városi tanácsában mindössze 3 teggel vannak képviselve: Osvada polgármesterhelyettes, valamint

Királyi udvari szállítók.
A leghosszabb valódi
KELETI GYÖNGYÖK
dus választékban
Fenyő & Braunfeld
ékszerüzletében kaphatók.
Cluj, P. Unirii 15. Tel. Int. 6-43.

szoldateszkák dicsőségét zengi, — míg a történelem folyamatát transcendens erők és nem természeti szükségszerűségek irányában lendülő valóságnak állítják be és míg a történet-troubadurok népeik egyedül üdvözítő voltát, vagy kiválasztottságát akarják igazolni — mindig más népek és más kulturák rovására.

A mai konstellációk között, amikor a társadalmi és nemzeti alapépítmények recsegnek-ropognak, anélkül, hogy ebből a zivajból ki lehetne érezni a jövőre szímfóniáját, egyelőre kétes kimenetelűnek látszik a népszövetség tanácsának akciója, melylyel az objektív történetírás akarja megteremteni. Szkeptikusan kell megítelnünk ezt a törekvést, annak ellenére, hogy valóban jó érzékre és a dolgok lényegét meglátni tudásra valló. Mert az iskola: az anyagi dolgok és intézmények szellemi betetőzése Európában és az egész európai civilizált világban épen az alapépítmények a korhadtak.

Mégis — mint pusztán élküztést is — üdvözlőnk kell ezt a törekvést. Klió istennő a maga antik ifjúságában is konzervatív természetű hölgy, akinek megreformálását csak nagy odaadással lehet keresztülvinni. A nők ritkán tudnak objektívek lenni s akkor is csak azokért a férfiakért azok, akiket szeretnek. Ezt a szeretetet még nagyon ki kell érdemelniök a férfiaknak, akik akár tollal, akár tettel „történelmet” csinálnak. (s. l.)

Prie Octavian és dr. Ilie Daian útján. Ennek tulajdonítható az, hogy már két ízben tartottak vizsgálatot Kolozsvár háztartásában, anélkül azonban, hogy ezek néhány meglehetősen alaptalan vádnál többet produkálhattak volna. Osvada polgármester-helyettes egyébként már néhány napja Bukarestben tartózkodik és pénteken este — a feloszlítási hírek hallatára — a fővárosba utazott dr. Mihali polgármester is.

Bukaresti tudósítónk távirati jelentése szerint dr. Mihali polgármester érdeklődött a belügy-minisztériumban a városi tanács sorsa felől. Itt Popescu-Fogsaneanu belügyi vezérigazgató fogadta a polgármesteri és közölte vele, hogy a városi tanács ellen indított vizsgálat a tanácsosok legutóbb

Minden más hirdetés dacára
MORAVETZ
zeneműkereskedés Timisoara
volt és marad az ország legnagyobb és egyben Erdély egyetlen zeneműszaküzlete, honnét bármilyen zeneművet azonnal és minden más hirdető cég áráinál olcsóbban kap meg.
Jegyzék ingyen.

37 leírt tartós női harisnyát árusít SIPOS, Cal. Reg. Ferdinand 8.

adott és általuk ismertett válaszaikkal egyetemben, még a belügyminisztérium közigazgatási osztályának asztalán fekszenek és azokat még nem terjesztették a legfőbb közigazgatási tanács elé. Ezenfelül talajesen alaptalanok a közvéleményt ismételtan alarmizáló hírek, amelyek a tanács feloszlásáról sárnyra keltek. Munkatársainknak egyébként alkalma volt beszélgetést folytatni a legfőbb közigazgatási tanács egyik tagjával, aki kijelentette, hogy Miloteanu felügyelő által emelt vádpontok korántsem szolgálnak okot a városi tanács feloszlására. Ami azonban még távolról sem jelenti azt, hogy a városi tanács ezek ellenére sem volna felosztható.

Ugyancsak bakaresti tudósítónk jelenti, hogy

Nagyváradon lesz az ideai országos cionista konferencia

November 7, 8 és 9-én lesznek a konferencia ülésel

(Oradea Mare-Nagyvárad, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyvárad cionista szervezetek legutóbb tartott gyűlésükön, amelyen valamennyi frakció képviselői megjelentek, elhatározták, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központját megkeresik abban az irányban, hogy az ezidei országos cionista konferenciát Nagyváradon rendezzék meg.

Az ezidei országos cionista konferencia ezek szerint Nagyváradon lesz november 7., 8. és 9. én.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája ma megküldötte az összes helyi csoportoknak a delegátus-választási szabályzatot. A befizetett síkek arányszáma szerint a kerületi beosztást és a delegátusok számát a következőképpen állapították meg:

- 1. Szolnokdobokamegye. 1. Dej 9 delegátus.
- 2. Bethlen 2 delegátus. 3. Retteg 1 delegátus.
- 4. Szamosújvár 2 delegátus. 5. Magyarláros 1 delegátus (hozzátartozik: Szurdak, Doboka, Csákvörbő, Nagykőrös, Ispánmező, Záh, Kápolnakeresztúr.) Összesen: 15 delegátus.
- 6. Háromszékmegye. 6. Sepsiszentgyörgy 1 delegátus (hozzátartozik: Barót, Uzon.) Összesen: 1 delegátus.
- 7. Bihar megye. 7. Nagyvárad 15 delegátus.
- 8. Nagyszalonta 2 delegátus. 9. Mezőtelek 2 delegátus. 10. Székelyhid 1 delegátus (hozzátartozik: Ökrös, Rév, Bihar, Mezőbaj, Erfacsika.) 11. Élesd 1 delegátus (hozzátartozik: Biharonka.) Összesen: 21 delegátus.
- 12. Beszterce-Naszód megye. 12. Beszterce 5 delegátus. 13. Naszód 2 delegátus (hozzátartozik: Magyarbánya, Galacfalva.) Összesen: 7 delegátus.
- 14. Kisküküllőmegye. 14. Décszentmárton 5 delegátus (hozzátartozik: Érsébetváros, Hosszaszó.) Összesen: 5 delegátus.
- 15. Segesvári 1 delegátus (hozzátartozik: Nagysólyk, Oltévíz, Héjjasfalva.) 16. Medgyes 2 delegátus. Összesen: 3 delegátus.
- 17. Torda-Aranyosmegye. 17. Torda 1 delegátus (hozzátartozik: Aranyosgyéres, Mezőzáh, Alsóvíst, Marosludas).
- 18. Székelyudvarhely 5 delegátus (hozzátartozik: Sőfalva egész környéke).
- 19. Brassó megye. 19. Brassó 13 delegátus. Összesen: 13 delegátus.

Bankok,
gyárosok és kereskedők
üzleti könyvszükségletüket rendeljék meg a
Bernát
üzleti könyvgyárban, Cluj (Kolozsvárt).

a Consilial Superior Technio revízió alá vette a Diesel-motorok megvásárlására vonatkozó korábbi határozatát és approbálta a kolozsvári városi tanács árverésének eredményét. Ez a határozat, amely jelentékeny lépéssel közelebb visz a Kolozsvár vilanyimizériájának megoldásához, a jelenlegi tanács egy késéggel elvárhatatlan sikerét jelenti és feltétlenül megerősíti pozícióját.

Az egyik délutáni lap közli a jelenlegi tanács helyébe kinevezendők listáját is. Eszerint elnök és polgármester Osvada, tagok pedig: Bohatol mérnök, Laurian Gábor képviselő, Puscariu Leontin és Paul kereskedelmi iskolai tanár. Kérdéssel fordultunk ezzel kapcsolatban egy kolozsvári politikushoz, aki a helyzetet igen jól ismeri. Információnk kijelentette, hogy ez a bizottság különböző okoknál fogva (Gábor pl. képviselő) nem látszik valószínűnek és inkább a fantázia szüleménye, mint maga a feloszlási híradás is.

- 10. Marostordamegye. 20. Marosvásárhely 11 delegátus (hozzátartozik: Erdőszentgyörgy, Backamadaras, Kézdivásárhely, Palotailva). 21. Szászrégen 5 delegátus. 22. Nyárádszereda 1 delegátus. 23. Szalárd 1 delegátus. 24. Marosháviz 2 delegátus (hozzátartozik: Galócás). Összesen: 20 delegátus.

- 11. Fogarasmegye. 25. Fogaraz 2 delegátus (hozzátartozik: Alsószombatfalva). Összesen: 2 delegátus.

- 12. Szilágymege. 26. Tasnád 2 delegátus (hozzátartozik: Alsószopor, Náprád, Felsőszopor, Moróbánya, Szilágybogdánd, Krassnaháza, Hadnádásd). 27. Szilágycsanak 1 delegátus (hozzátartozik: Kispáskány, Alsóvalkó). 28. Szilágy-somlyó 3 delegátus. 29. Zibó 2 delegátus. 30. Zilah 2 delegátus (hozzátartozik: Kémer). Összesen: 10 delegátus.

- 13. Arad megye. 31. Arad 13 delegátus. 32. Csemő 2 delegátus. 33. Borosjenő 2 delegátus (hozzátartozik: Gurabona, Borosbesz). 34. Kisjenő 2 delegátus (hozzátartozik: Magyarpécska, Soborsin). Összesen: 19 delegátus.

- 14. Csikmege. 35. Gyergyószentmiklós 4 delegátus (hozzátartozik: Gyergyóvárhely). 36. Csákszereda 2 delegátus. 37. Gyimesbükk 1 delegátus. 38. Gyergyóbszász 1 delegátus (hozzátartozik: Gyergyóalmás, Gyergyóvölgyes, Bálbor.)

- 15. Temes-Torontál megye. 39. Temesvár 15 delegátus. 40. Lippa 2 delegátus. 41. Gyergyószentmiklós 1 delegátus (hozzátartozik: Buziás). Összesen: 18 delegátus.

- 16. Krassószörénymegye. 42. Lugos 9 delegátus. 43. Ruzica 5 delegátus. 44. Orsova 1 delegátus (hozzátartozik: Bozovica). 45. Karánsebes 3 delegátus. Összesen: 18 delegátus.

- 17. Máramarosmege. 46. M.-Sziget 7 delegátus (hozzátartozik: Havasmező). 47. Leordina 1 delegátus. 48. Felsővisó 1 delegátus (hozzátartozik: Szapunca). Összesen: 9 delegátus.

- 18. Hunyad megye. 49. Hátszeg 7 delegátus. 50. Petrozsény 6 delegátus. 51. Déva 3 delegátus. 52. Szászváros 2 delegátus. 53. Brád 2 delegátus (hozzátartozik: Vulkán, Vajlahanyad, Gyalár, Harasztos). Összesen: 20 delegátus.

- 19. Kolozsmegye. 54. Kolozsvár 23 delegátus (hozzátartozik: Kolozs, Katona, Hidalmás, Kissármás, Mezőszentmiklós, Nagysármás, Mezőörményes, Apahida). 55. Kiszalota 1 delegátus. Összesen: 24 delegátus.

- 20. Szatmármegye. 56. Szatmár 9 delegátus (hozzátartozik: Nagynyíres, Erdőszada, Ujbánya, Farkasvölgy, Felsőbánya, Ávasfelsőfalu, Szatmárhely). 57. Nagykároly 2 delegátus. 58. Sándorváralja 1 delegátus. 59. Nagysomkut 1 delegátus (hozzátartozik: Sárköztyúk, Ércaköcs). Összesen: 13 delegátus.

- 21. Szabolcs megye. 60. Nagyszabes 6 delegátus. Összesen: 6 delegátus.

- 22. Abaúj-Hérmegye. 61. Albajulia 6 delegátus (hozzátartozik: Tóvis, Zlatna). 62. Nagyszentmiklós 2 delegátus. 63. Marosújvár 2 delegátus. 64. Balázsfalva 2 delegátus. Összesen: 12 delegátus.

Hirdessen az Uj Keletben

Telefon 4-79

SZABÓ JENŐ CLUJ

női divatkülönlegességek nagyáruházába
angol és francia kosztüm-, kabát- és selyem-

divatújdonosságok raktárra érkeztek

Telefon 4-79

Hétfő,

(Satu Kelet tudósítójától.)

hogy a vitánál elleni váton István emelt vádában kanció elrendörköl A me

(Vatratlanul végleges szóló idej belügymin elhatározta röviddel nem fogad amelynek Vars aláírt leng

Fényes
szók
Egy kor

(Budapesti tudósítójától.)
tollu magy lévő perek Fényes utl és egyelőre Fényes nyilatkozat
— Szot perem. Miu hogy az in van, az itele mert e teki nyitékok ál év óta veg perem volt bíróság. 19 nem gyakor amióta ism indítottak e elítéltek. A tisztikus vo vetkező köv lett állapot tize alatt á artatlanságot hibba. Erre három sajtó

— Amió politikai du rápukázhat telt, hogy Amikor est szabad má benfeleimnek földre. Elnie tettam cirku vesen vették lasonnak n egészségem e kinek be ke romság ez e

— Mint olvastam, az országot, am köztül, akik

Vas

Eltűnt a kaució ellenében szabadlábra helyezett Tomitza komiszar

A nagyváradai főügyészség megfolyamodta a szatmári vizsgálóbíró vádratát

(Satumara-Szatmár, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelenleg az Uj Kelet, hogy a szatmári vizsgálóbíró elkészült Markovitsné szatmári zsidóságusaszony gyilkossai elleni vádratával. A szatmári vizsgálóbíró Márton István és felesége ellen gyilkosság miatt emelt vádat, a bűnpártolás gyanúja miatt korábban letartóztatott, de később 5000 lej kaució ellenében szabadlábra helyezett Tomitza rendőrkomiszar ellen a vádat elejtette.

A meggyilkolt Markovitsné családja, mint

megárvádoló a nagyváradai főügyészséghez fel-folyamodást jelentett be a vádeljárás miatt. A fel-folyamodásnak a főügyész helyt adott és vádat emelt Tomitza komiszar ellen. Ezt a határozatot szonnal közölte a szatmári törvényszék vádtanácsával, uasítva, hogy arról Tomitza komiszarát is értesítse. A vádtanács azonban nem tudta a határozatot kikészíteni, mert a kaució ellenében szabadlábra helyezett Tomitza időközben Szatmárról ismeretlen helyre távozott.

Lemondott a lengyel kormány

Ratifikálták a román-lengyel szerződést

(Varsó, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lengyel politikában ma teljesen váratlanul kormányváltás tört ki, melyről azonban még nem lehet tudni, hogy a Bartel-kormány végleges visszavonulásával fog-e járni. A kamara ugyanis elfogadta az utolsó negyedévről szóló ideiglenes költségvetést, de ugyancsak bizalmatlanságot szavazott a közoktatásügyi és a belügyminiszternek. A kormány azonnal minisztertanácsra ült össze, amelyen a miniszterek elhatározták, hogy szolidaritásból a teljes kormány lemondását adják be. Bartel miniszterelnök röviddel ezután átnyújtotta a kormány lemondását Moszcicki köztársasági elnöknek, aki azonban nem fogadta el a lemondást. Bartel miniszterelnök erre újra összehívta a minisztertanácsot, amelynek tanácskozási eredményéről még nem tettek jelentést.

Varsó, szeptember 25. A lengyel diéta pénteken ratifikálta a márciusban Bukarestben aláírt lengyel-román szövetségi szerződést.

Fényes László Budapestről utlevél nélkül Bécsbe szökött és ott azonnal jelentkezett a rendőrségen

Egy kormányzósértési per ítélete elől menekült el a magyar fővárosból. A budapesti rendőrség körözólevelet adott ki ellene

(Budapest, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Fényes László, az ismert harcos-tollu magyar újságíró, az ellene folyamatban lévő perek elől, váratlanul külföldre távozott. Fényes utlevél nélkül lépte át az osztrák határt és egyelőre Bécsben fog megtelepedni.

Fényes egy bécsi újságíró előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Szombatra volt kiűzve kormányzósértési perem. Miután a vádtanács úgy állapította meg, hogy az inkriminált cikkekben kormányzósértés van, az ítéletben annál kevésbé lehetett kételyem, mert e tekintetben tömeges statisztikai bizonyítékok állanak rendelkezésemre. Harminckét év óta vagyok újságíró. 1918 elejéig 30 sajtóperem volt és 27 ízben mentett fel a magyar bíróság. 1918-tól 1924-ig különböző okok miatt nem gyakorolhattam hivatásomat. Két év óta, amióta ismét toll van a kezemben, 12 sajtóperit indítottak ellenem és még mind a tizenkettőben elítéltek. Az én édesapam, Fényes Elek, statisztikus volt és a statisztikai adatokból a következő következtetéseket vontam le: meg kellett állapítanom, hogy politikai küzdelem pergőtíze alatt állók, hogy amikor hitem volt, akkor ártatlanságom tudatában is bementem a fogházba. Erre bizonyíték a Tisza-ügy és az előző három sajtóperem büntetésének kitöltése.

— Amióta azonban azt kellet látnom, hogy politikai dudának tartanak, akire mindenki rápusházhat, azóta csak egy kötelességem lehetett, hogy vigyem a küzdelemet, amíg lehet. Amikor ezt lehetetlenné teszik, akkor nem volt szabad már megadni magamat politikai ellenfeleimnek, hanem ki kellett jönnöm ide külföldre. Elhiszem, hogy igen sokaknak megrontottam cirkulusaikát, elhiszem, hogy sokan szívesen vették volna tudomásul fogásba vonulásomnak napját és aztán néhány hét múlva egészségem és testem egész leromlását. Mindenkinek be kell azonban látnia, hogy a mártírromság ez esetben cőlnélküli póz lett volna.

— Mint értesülők és részben a lapomból olvastam, azt kutatják, miként hagytam el az országot, amelyet úgy szeretek, mint bárki azok közül, akik ott jól és biztonságban ére-haték

magukat. Megnyugtatom a hivatalos inkvizitorokat, hogy nem utlevéllel jöttem, semmiféle hatóság nem segített és senki, még a legközelebbi környezetem sem tudta elővetelkemet. Magam késztettem elő menekülésem minden legerősebb részletét. Még azt is megmondhatom, hogy vízen és hegyeken keresztül egész éjszaka gyalogoltam és többiában találkoztam cserd-őrökkel, akikkel igen jóízűen elbaráztogottam. Természetesen fogaimuk sem volt arról, hogy kívül bazzálnak.

Bécsben aztán, amikor megérkezésem után a bejelentéssel lepot kitéltöttem, kötelességemre bejelentettem, hogy utlevél és vízum nélkül vagyok Ausztriában és érkezésem utáni napon azonnal elmentem a rendőrségosztásra, ahol, miután vízum nélkül érkeztem Ausztriába, tizenegy szilling pénzbüntetésre ítélték, amit azonnal le is fizettem. Végül még csak annyit, hogy én az maradok, aki voltam. Engem igazságnak az üldözötetés sem tesz. Itt Bécsben, huszonnégyórai tartózkodásom alatt, számtalan külföldi kollegám keresett fel és kért interjút tőlem, azonban én semmiféle bombát nem helyeztem el.

Budapest, szeptember 25. A büntető törvényszék Schrdl-tanácsa ma kezdte meg Fényes László egyik kormányzósértési pernek tárgyalását. Dr. Vámbéry Rusztem védő bejelentette, hogy védelem, Fényes László, földal ment Ausztriába. A bíróság rövid tanácskozás után elrendelte Fényes azonnali letartóztatását, mert az ötéves szándéka nyilvánvaló. Minthogy Budapesten már nem találták, körözólevelet adtak ki ellene.

Aldott állapotban lévő nők és ifju anyák a természetes „Ferencz József” keserűviz haszná-lata által reades gyomor- és bélbetegsége-nek el. Az újabbkori négygyógyítás főképviselői a Ferencz József-vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. Kapható gyógy-szertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Az első erdélyi chaluc-hét

1926 szeptember 26—október 3.

Irta: Dr. Kohn Hillel, az Erdélyi Palesztina-hivatal elnöke

Az erdélyi chalucpártoló bizottság — a Szövetség Kisintézőbizottságával és a Palesztinahivattal egyetértően — elhatározta Erdély és a csatolt területeken egy chaluchétnek a rendezését. A chaluc-hétnek célja: megismertetni a chalucizmus lényegét és nagy jelentőségét Palesztina felépítése szempontjából, felhívni Erdély zsidóságának figyelmét az ifju erdélyi chalucmozgalomra és pénzt gyűjteni az erdélyi chalucmozgalom céljaira,

A chaluc az országépítés munkájában

Nem célunk, hogy itt a chaluc fogalmával részletesen foglalkozzunk. A chaluc beirta nevét az új Palesztina felépítésének történelmébe. Mindenki tudja, hogy a chaluc az ifju zsidó típusa, aki a történelem hívó szavának engedve, magát teljes odaadással Erec Jiszráél felépítésének szolgálatába állítja. Smivel ez a felépítés tetterős, munkás, áldozatkész embereket követel, a chalucnak legigazibb megzemélyesítője az az intelligens mezőgazdasági munkás, aki Palesztina elpusztult termőföldjét az utóbbi évtizedek alatt nélkülözésekben gazdag munkájával termékenyvé tette, azon megtelepedett és kizárólag saját kezemunkájára támaszkodva szabadságban él.

Ha mégis volnának zsidók, akik a chalucizmusról hallottak, de keveset tudnak, úgy remélhetők, hogy a chaluchét rendjén kifejtenő propaganda, ismertetések és előadások hozzá fognak járni ennek a kivételnek eliminálásához.

A chalucizmusnak legelső feladata a föld meghódítása, mert ez viszont az alapja Palesztina felépítésének. Csakis egy egészséges, őstermelő zsidó lakosság megtelepedése jelenti és biztosítja az ország újraéledését. E tételt, melyről az európai zsidó s legyen az gyakran a legjobb cionista is, oly hamar megfeledekezik, mindig eszünkbe juttatják azok a gazdasági krízisek, melyek időnként ép ezen tétel figyelmen kívül hagyása miatt keletkeznek. Ez a krízis ez évben is és nagyon fenyegetően fellépett, mert az őstermelés, a mezőgazdaság, a falusi élet pillérei csak egy ezekkel arányos gazdasági felülépítmények, csak egy méreteiben hozzáillő városi, kereskedelmi és ipari életnek lehetnek hordozói. A gyors városi fejlődés megfelelő gazdasági Hinterland hiányában hamarosan ép oly gyors, de annál károsabb visszavonulásra van kényszerítve. A palesztinai telepítésnek arany szabálya tehát, hogy elsősorban a földet kell megszerezni, mezőgazdasági telepeket kell létesíteni, őstermelő lakosságot kell teremteni, azután jönnek a többi feladatok. Ennek megfelelően kell az országépítés összes kérdéseit megoldani s a tőkekoncentráció is elsősorban a mezőgazdaságra kell, hogy irányuljon. A tőke azonban csak egyik (momentán ép a fontosabbik) tényezője a fölépítésnek, a másik tényező: a munkás. Palesztinának szak-képzett, intelligens mezőgazdasági munkásokra van szüksége, akik a szakképzettség mellett az ország speciális viszonyaihoz való alkalmazkodásra, a leegyszerűsített igényeknek, a feltétlen szolidaritás és közösségi érzetnek követelményeire is be vannak rendezkedve úgy testi, mint lelki készséggel. Minél jobban tudja egy zsidó munkás az ország újáépítésének ügyét szolgálni, annál inkább megközelíti a chaluc fogalmát, mely tulajdonképen megfelel a pionir szónak, de a zsidó történelem rendjén egy különös, igen felemelő értelmet kapott: a chaluc, a kötelességtudó munkásnak és áldozatkész hősnak a synthézise. S ha a chaluc névvel járó megtisztelést megakarjuk óvni a hétköznapi elhasználástól, úgy helyesebb, ha a chalucszót csak azok elittjére alkalmazzuk, akik manapság chalucokként kezeltetnek, akiknek zőme valójában csak chalucjelölt.

Az erdélyi chalucmozgalom

Minden országban, ahol a cionistamozgalom mélyebb gyökereket vert, állítottak fel chalucokat kiképző mezőgazdasági telepeket, tanító farmokat. Lengyelországban, Oroszországban, Beszarábiában a munkások ezreit képezték ki az őstermelés külön-

Vas- és rézbutorok, mosdók, sodronybetétek

nagy választékban kaphatók:

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárában

Arad

Strada Joan Russu Si ianu (Aulich Lajos utca) No. 15.

Teléfono | divatújdonosságok raktárára érkeztek | kapar- és seiyem- | Kosztum- | angol és francia

Csinosan és olcsón
 Öltöztetheti fiát és leánykáját, mert cégünk berendezett egy modern
gyermekruha salont
 ahol hozott anyagokból is készítünk a leg-
 szebb kivitelben angol és francia fiú és
 leányka ruhákat.
Katz és Mendel
 Főter 10.
 Tegyen egy próbarendelést.

bőző ágaiban. Míg nálunk ez a törekvés csak ké-
 ezrendő, addig a többi országokban évek óta folyik
 ez a munka és minden évben megtartják a szo-
 kásos chaluchet, mely csak nálunk ujdonság.
 Példaként ki kell említenem a beszarábiai chaluc-
 szervezet szép eredményét, mely Beliceniben egy
 220 holdas birtokot vásárolt meg örök tulajdonul
 és egy a gazdálkodás minden ágát felölelő üze-
 met rendezett be rajta chalucok kiképzésére.

Az erdélyi chalucmozgalom még a kezdet kez-
 detén áll, de biztató jeleket mutat. Az első évben
 (1924-25 gazdasági évben) csak Kolozsvárt volt
 egy kertészeti kiképző, melyen mintegy 10 személy
 lett kiképezve, kik közül három Palesztinába ki-
 vándorolt és ott az Ének egyik kvucájában sike-
 resen el is helyezkedtek. Az idén már két chaluc-
 telep van: Szatmáron és Apahidán, mintegy 30
 munkással, akiknek egy része már második évi
 gyakorlatát tölti be.

Es az eredmény azonban nem kielégítő. A
 fiatal munkások szárai jelentkeznének, ha meg-
 felelő elhelyezésről — érve ez alatt a munka-
 alkalmat és kiképzést — gondoskodni lehetne. A
 Palesztinabizottság ez okból el is határozta a kö-
 vetkező gazdasági évben a munkások munkaszopi-
 tást. Terve vette egy 90 holdas bér gazdaságban
 való részvételét mintegy 15 chaluc elhelyezésére.
 Ez a gazdaság, melyre vonatkozólag a szerződés
 pár napon belül perfektuálható, mintegy 25 holdnyi
 gyümölcsös és megfelelő belsősegeket foglal ma-
 magába s alkalmas tehenészet, gyümölcsstermelés,
 baromfitenyésztés, méhészet és kisebb terjedelmű
 juhászat céljaira. Mindezek a művelési ágak, me-
 melyek itt Erdélyben a külterjes gazdálkodásnak sok-
 szor csak mellékágsai. Palesztinában az intenzív
 gazdálkodás alapjai és ezen okból ezekre nagyobb
 súlyt óhajt fektetni a Palesztinabizottság.

A chaluckiképzés anyagi követelményei

Ehhez s a többi tervekhez megfelelő anyagi
 forrásokra van szükség. Fájdalom, az erdélyi cio-
 nionis mozgalom a chaluckiképzést nagyon moso-
 bán kezelte; chaluctelepünknek állandóan né-
 különböző kellett s csak a munkások áldozatkés-
 sége és kitartása tudta a folytonos nehézségeket
 áthidalni.

A most rendezendő első chaluc hétnek tehát sz
 a fontos rendeltetése, hogy összehozzon Erdély min-
 den zsidó rétegéből — első sorban a cionistáktól, de
 a nemcionistáktól is, hisz sokan vannak, akik a
 chaluc-mozgalmat pusztán szociális érdekek miatt fogva
 is értékelik és támogatni akarják — egy megfelelő
 chaluc-alapot. Ebből az alappól óhajtja a Palesztina-
 bizottság finanszírozni az egyes telepek fentartását,
 a munkáskalmak megszerzését. Azonban ez még
 mindig csak fél megoldás, mert ideiglenes telepek-
 kel és bérletekkel sosem érhetjük el azt, amit
 egy megszerzendő saját mintagazdaságon elérni le-
 het. A chaluc-hétnek további célja tehát egy oly
 tőkének megvételét az alapját, mellyel Kolozsvár köz-
 vetlen közelében egy megfelelő mintagazdaságnak,
 kertészeti, méhészeti stb. alkalmas 100-200
 holdas gazdaságot lehet megszerezni és berendezni,
 amely az erdélyi chalucképzésnek centrumát kell,
 hogy képezze. Ily terv megvalósításához azonban
 csak akkor lehet hozzáfogni, ha erre a célra leg-
 alább 2 millió lej áll rendelkezésre. Ily tőkével egy

már tanintézet) jellegével bíró gazdasági és kerté-
 szei tiz munkáknak lehetne az alapját megteremtteni.

Reméljük, hogy Erdély zsidóságában lesz elég
 megértés a chaluc hét vaslós hármass célja iránt.
 Ne hiányozzék egyetlen vidéki csoportban vagy
 ifjusági szervezetben sem az áldozatkész munka a
 chaluc-hét sikerének előmozdítása érdekében. A
 gyűjtéseknek, másosor összejöveteleknek legyen meg
 az a hatása, hogy az első chaluc-hét meg hozza a
 sokoldalú terveinkhez szükséges minimális összeget:
 a félmillió lejt.

A nyilvánosság teljes kizárásával zajlott le a nemzeti párt brassói értekezlete

A nemzeti—parasztpárti fuzió tiz pontja

(Brassó, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután 3 órakor kezdődött a nem-
 zeti párt vezetőségének értekezlete. Az értekezletet délután 6 órakor egy órára felfüggesz-
 tették. Az egyórás szünet alatt az értekezlet résztvevői minden nyilatkozattételt megtagadtak
 azzal, hogy Maniu intenciója szerint az értekezlet anyaga szigorúan zártkörű kell maradjon.
 A gyűlésről magánforrásból származó tudósításunkat itt adjuk:

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. Az Uj
 Kelet tudósítójától.) Ma délután a nemzeti párt
 erdélyi végrehajtóbizottságának ülése három
 órák kezdetét vette Brassóban. A gyűlést a
 nemzeti párt elnöke hívta össze acéltól, hogy
 erdélyi barátaival ismertesse a parasztpárttal
 való fuzió irányában Mihalacheval folytatott
 tárgyalások eredményeit és hogy a fuzió defi-
 nitív létrehozásához párthiveinek egyhangu
 hozzájárulását megszerezze. A nemzeti párt
 elnöke presztizs-kérdést csinált abból, hogy a
 kormánysajtó híreivel ellentétben a nemzeti
 párt kebelén belül a fuziót illetően a legtelje-
 sebb harmóniát tudja biztosítani. A gyűlés,
 melyen a párt valamennyi vezére részt vesz,
 zárt jellegű.

A hiszvárgott hírek szerint Bocu Sever és
 Maniu lelkész a liberálisokkal való együttmű-
 ködés híveinek fogják magukat vallani, azonban
 a párt akaratának ők is alávetik magukat és
 nem szavaznak a parasztpárttal való fuzió ellen,
 hogy a határozat egyhangu voltát biztosíthas-
 sák. Epen ezért annak megállapítására fognak
 csupán szorítkozni, hogy a jövő hivatott meg-
 mutatni, melyik politikai elképzelés volt a
 helyes.

Közvetlenül az ülés megnyitása után Maniu
 Gyula, a párt elnöke emlékedett szölsőre és
 hatalmas exorzéban ismertette az újabb fuzió
 tárgyalások előzményeit. Beszámolt a tárgyalá-
 sok egyes fázisairól és végül ismertette azt a
 megegyezési platformot, amelyen a fuzionált
 pártot kiépíteni tervezik. Ezek szerint a nem-
 zeti és parasztpárt fuzióját tartalmazó megegye-
 zést, amelyet húsznégy órával a parlament
 megnyitása előtt a fuzionáló pártok központi
 végrehajtó bizottsága is megvitatni és ratifi-
 kálni fognak, a következőket tartalmazza:

1. Az új párt programjának vezát az a tiz pont
 képezi, amelyben 1923 évi fuzió tárgyalások
 alkalmával a két párt vezérei Brassóban meg-
 állapodtak.

2. A megállapodás értelmében a pártvezér
 méltósága a nemzeti pártot illeti. Teljesen bi-
 zonyos, hogy a fuzionált párt közgyűlése Ma-
 niu Gyulát fogja a párt elnökéül megválasz-
 tani. A párt elnökét négy alelnök fogja támo-
 gatni: Jon Mihalache és dr. Lupu, a parasztpárt,
 Constantin Argetoianu és dr. Vajda Sán-
 dor a nemzeti párt részéről.

Ugyancsak a megállapodás értelmében az
 ország területén lévő 71 helyi szervezet közül
 negyven a nemzeti párt, 31 a parasztpárt ve-
 zetése alatt fog működni. Az organizációk fel-
 osztása a következőképpen történt meg:

Erdélyben az arad- és szatmármegyei szer-
 vezetek vezetői a parasztpárt sorából kerülnek
 ki, az összes többi organizációk a nemzeti párt
 vezetése alatt lesznek.

A régi királyságban 14 szervezetet kap a
 nemzeti párt: Ilfov, Vlasza, Băila, Covurlui,
 Tutova, Dolj, Botcsani, Dorohoiu, Valcea, Barău,
 R. Sărat, Roman, Fălticeni, Prahova. A többi
 organizáció a parasztpártot illeti.

Bukovinában 5 megye közül 3 nemzeti, 2
 parasztpárti vezetés alá kerül. Bukovina poli-
 ukai vezéréül egyébként Vajda Sándor dr. van
 kiszemelve, aki azt a megbízást kapta, hogy a
 fuzionált párt reorganizálására tervezetet dol-
 gozzon ki.

Besarábiában O haju- és Tighinamegyék ki-
 vételével a parasztpárt vezetése alá kerülnek a
 megyei szervezetek.

Ne hanyagolja el köhögését

Legelőször kötelességünk, hogy könnyű hűlések-
 ből származó köhögéseket gyógyítsuk. Elhanyag-
 olása súlyos komplikációkat, mint tüdőgyulladást,
 tüdőcsúshurcot, malhártyagyulladást stb. idézhet
 elő. Mindezek elkerülése érdekében idejekorán a

Professor dr. Páter-féle

Köhögés elleni teát

használjuk. Egy csésze forró tea lefekvés előtt véve
 nemcsak ennek gyógyító hatását fokozza, hanem
 nyugodt pihenést is biztosít.

Professor dr. Páter-féle

Tüdő-tea

fokozza a szervezet ellentállóképességét, javítja a kö-
 érzetet, emeli az étvágyat és súlygyarapodást idéz elő.

A Professor dr. Páter-féle gyógyteák

tekeres- és doboz csomagolásban vannak forgalom-
 ban. Csak rövidebb szükségletnél vegye a kis tekeres
 csomagolást. Összebb használatnál, mint előnyösebb,
 a doboz csomagolás ajánlatos. (3 1/2 szerez tartalom,
 20%-os ármegtakarítás).

A profeszor dr. Páter-féle teák valamennyi gőgy-
 szertárban és drogeriában kaphatók. Ha beszerzés
 nehézségbe ütközn, úgy forduljunk lerakataunkhoz:

Csillag gyógyszeriár, Brassó
 Hosszu-u. 14.

Kérjen ingyen ismertető könyvecskét.
 Vezérképvislet: **Amphora Rt. Brassó.**

Fehér tubusban van az eredeti **Höfer** baby-crem

Weisz Adolf uris szabóságát áthelyezte **Calea Regela Ferdinand 17. sz. alá**

FÓRUM

Elcaptak a hitközségi ügyességtől

Kaptuk a következő levelet:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Ünnep napján kaptam kézhez a hitközségi elnökek azt a levelét, amelyben Mussolinit megszégyenítő gesztussal, mint valami fiók-diktátor dörgedelmes ukázban közli velem, hogy hitközségi ügyességi állásomtól felfüggeszt. Adler Sámuelnek címre adresszált pátense így rendelkezik:

1. az alapszabályok 32 paragrafusában biztosított elnöki jogánál fogva az ügyési állástól felfüggeszt; 2. elrendeli ellenem az előzetes fegyelmi eljárást; 3. illetményeim folyósítását elrendeli; 4. mindezek azonnali foganatosítását elrendeli, de jogot ad, hogy az ellen 15 nap alatt felebbezzek.

Különös, hogy ez a komoly szándékkal megírt szigorú rendelet minden félénkségem dacára sem birt megrendíteni, mert

1. a hivatkozott 32. § az elnök részére sem ezt a jogot, sem megközelítőleg ilyesmire hasonló jogot nem ad meg;

2. ilyenféle jogokról — fegyelmi, felfüggesztés stb. — intézkedik ugyan a 30 §, ámde ez a § nem az elnöki jogkör, hanem az előjáróság jogkörét szabályozza. Márpedig Adler Sámuel elnök még diktatori hatalommal sem utalhatja át az előjáróság jogkörét a saját hatalmába. Előjárósági ülést pedig nem tartott, sőt nagy oka van rá, hogy ilyesmit lehetőleg ne is tartson.

3. Hogy pedig ennek a groteszk jelenetnek meg legyen a szokásos slágerje, ime: az alapszabályok ügyési állást, szövet nem ismernek. Ugyanis jómagam voltam az, aki ezen alapszabályokat 13-14 év előtt szerkesztettem és minthogy ügyési állás nem volt, ennek különös szükségessége nem merült fel, természetesen annál is inkább mellőztem ezt az alapszabályokban, mert még gondolatban sem akartam támogatni adni bárkinek annak feltételezésére, hogy ilyen új állást pro domo éhajtók kaphassanak. Denikve ügyési tisztaság sem az alapszabályokban, sem egyébként szervező hitközségünkönél szervező nem volt és nincs. Nem tartoztam soha a hitközség tisztviselőinek, vagy hivatalnokainak karába és természetesen egy tiszt ügyési állásról jött fizetést sem huztam. Hasona vagyok választott képviselői tanácsleti tag és voltam a hitközség ügyvédje, éppen úgy, mint ahogy kinek, kinek szokott lenni ügyvédje. Apró, cseprő eljárásokért pedig huztam havi ötszáz lej honoráriumot.

Éképpen a Maxi megint félrevezette Sámuel mestert. És vagdalkoznak Don Quijote Sámuel és Sancho Maxi áres képzelődések ellen.

Van azonban ennek a legfelsőbb ukáznak egy kis komoly része is, amelyben Adler Sámuel szerint eljárásom sérti a hitközség erkölcsi és vagyoni érdekeit. Hát ez ellen — ha erre egyáltalán komoly ok lenne — ugyan nem e helyen akarok védekezni, hanem engedje meg a következőknek felemelítését:

Volt egyszer egy hitközségi elnök, akit a hívek — okkal, ok nélkül — nem szerettek, szép szóval kitérte. Hsztalán. Nem akart menni. Hát leszavazták. És ekkor ez az elnök egy szereplési viszketegségben szenvedő, senki által komolyan nem vett figyelmű szövetkezve, felmászott a randórságra, valóban és hamis adatokkal a hatóságot saját hitközsége, elnöksége alatti képviselőtanács ellen félrevezeti és amugyis megayirbált autonómiánkon — ezen egyedüli még megmaradó erősségünkön — törvénnyellenesen, erőszakosan rést próbál átni. Tadják e, hogy minek nevezik az ilyeneket?...

Éa pedig nem felebbezzek, mert Ephialtes nem éhajtók érintkezni. Dr. Pollák Sándor

Ujabb nagy lopás a bécsi ékszerklubban

Észrevétlenül eltűnt egy gyémántokkal felt akatáska. Már a második tiltakozatos büntény egy félév alatt

(Bécs, szeptember, 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megemlékeztünk arról a nagyszabású gyémántlopásról, amely egy félévvel ezelőtt történt Bécsben és amely annak idején isgalomban tartotta az osztrák főváros egész lakosságát. Ez a nem mindennapos bűntényi eset év márc. 12-én ment egészen tiltakozatos körülmények között végbe a bécsi gyémántkereskedők klubjában, ahol egy ismert ékszerész, mellett az valakivel beszélgetett ellopott egy akatáskát, amely tizenkétezer shilling értékű gyémántot és briliánst tartalmazott. A klub vendégeit akkor, saját ajánkozavukra, átkutatták, de az ellopott ékszereket egyiküknél sem találták meg.

Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor három nappal később, március 15-én a klub gardarobjának egyik fiókjában megtalálták az elveszett akatáskát, amelyben érintetlenül ott voltak az ékszerész gyémántjai és briliánusai. A tettes után még mindig hiába nyomoztak,

amiként az sem derült ki, hogy mikor és hogyan csempészték be az akatáskát a gardaroba.

Az elmúlt kedden pedig megisméllődött a tiltakozatos bűntény az ékszerészklubban, csak hogy ezúttal az ellopott értéktárgyak mindmég nem kerültek elő. A lopás ezúttal is úgy történt, hogy az új áldozat is éppen beszélgetett valakivel, akinek egy tétel foglalatnisküli gyémántkővet kínál eladásra. Fekete börtökája baloldalán feküdt az asztalon. Minden nyolc tíz percig elmerülten beszélgetett, hirtelen maga mellé nézett és az akatáskáját már nem látta ott. Az akatáskában négyezer shilling értékű ékszer volt.

A klubtermet ezúttal is szonal lezárták és az összes vendégek zsebeit átkutatták, anélkül, hogy bármilyen eredményre jutottak volna. Azt gyanítják, hogy a tolvaj, a tett elkövetése után szonnal elhagyta a klubhelyiséget.

Leszavazták Nansen javaslatát a Népszövetségben

Nem kívánják kőrhatalárokat a népszövetségi feladatokat. Sir Herbert Samuel a mandatárius országokról

(Genf, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Népszövetség jogügyi bizottsága ülésén a helga jogtanácsos annak a véleményének adott kifejezést, hogy Népszövetség feladatainak körét most pontosan kőrhatalárokat nem oltszere. Hosszu vita után Barthelung bejelentette azt a javaslati tervezetét, amely kimondja, hogy a Népszövetség nem terjesztheti ki működését olyan területekre, amelyek a világbékére és a népek békés együttműködésére irányuló munkájában meggátolhatók. Szerkesztő bizottságot jelölték ki, amely a javaslatot véglegesen megformulálja.

A politikai bizottság elfogadta Nansen javaslatát, amely a Népszövetség állandó mandatárius bizottságának működését ismerteti. Nansen foglalkozik ebben a javaslatában a népszövetségi tanács és az állandó mandatárius bizottság közötti véleménykülönbséggel a mandatárius-bizottság hatáskörét illetőleg és javasolja, hogy a politikai bizottság az állandó mandatárius bizottságak pártatlan munkájáért fejlessze ki elismerését.

E javaslat ellen azonban lord Cecil tiltakozott, azzal az indoklással, hogy ez könnyen kontraverziák látszatát kelthetné. De Journel szintén élesen ellene fordult Nansen javaslatá-

nak. Az olasz képviselő azonban egy olyan javaslatot ajánlott elfogadásra, amely kimondja, hogy a két népszövetségi szervezet között semminemű ellentét fel nem ismerhető.

Nansen végül visszavonta javaslatát és késznek nyilatkozott arra, hogy egy új határozati javaslatához hozzájárul, ha az nem áll majd szöges ellentétben az eddigi eredeti rezolúcióhoz. A bizottság az új javaslat megszövegezésére öttagú szerkesztőbizottságot küldött ki.

Palesztina volt kormányzója, Sir Herbert Samuel Münchenben beszédet tartott a mandatumokról és többek között ezeket mondotta:

— Nagy tévedés hinni, hogy a mandátum tisztára angol ügy. Elsősorban a Népszövetség ügye ez, amely mandatárius bizottságot jelölt ki azzal a feladattal, hogy ez foglalkozzék a mandatárius országokat érdeklő kérdésekkel. A világ minden állama érdeklődik Palesztina fejlődése iránt és Németországnak a Népszövetségbe való belépése következtében bizonyára német tagja is lesz a mandatárius bizottságnak, aki föltétlenül pártolja lesz a Palesztina-ügynek és az Egyesült Államok — jóllehet nem tagja a Népszövetségnek — mégis határozottan hozzájárult a Palesztina-mandátumhoz.

Incidens a kínai és angol delegátus között

Genf, szeptember 25. A Népszövetség bizottsági ma ismét egész nap tanácskoztak, hogy holnap a lehetővé tegyék a népszövetségi ülészek berekesztését. A bizottsági tárgyalások miatt a plénum mai ülése csak délután öt órakor kezdődhet. Az ülés elején kínos incidens játszódott le a kínai és az angol delegátus között. Csú kínai delegátus a leszerelési vi a során kijelentette, hogy június 9-én, augusztus 2-án és 29-én angol kereskedelmi hajók a Jangszeng-folyón kisebb kínai hajókat megtámadtak és elűllyesztettek. A kínai hajó legénysége és utasai vízbe fultak. Amikor a kínaiak vizsgálatot indítottak, a vizsgálatot vezető közegeket az angolok megfenyegették. Szeptember 15-én egy angol hajó tüzelt egy kínai csaptra és az így támadt harcban többszer kínai katona és polgár elesett. A kínai kormány utasította a helyi hatóságokat, hogy az incidenseket lehe o-

leg békésen intézzék el.

A kínai delegátus bejelentése kinosan hatott lord Robert Cecil angol delegátusra, aki szót kért és azt mondta, hogy a kínai delegátus nyilatkozata egy be nem fejezett és ki nem vizsgált eseményről szól, ami nem mozdítja elő a békés elintézését.

Genf, szeptember 25. A Népszövetség elfogadta a bizottság határozati javaslatát, amely szerint a Népszövetség plénumának az óhajának ad kifejezést, hogy a leszerelési konferencia, ha fizikai akadályok nem merülnek fel, a lehető leghamarabb ülésszak előtt üljön össze.

A Népszövetség ezután gyors tempóban elintézte még egy egész sor bizottsági jelentést, köztük a magyar és osztrák szabására vonatkozó jelentéseket is, majd tanácskozással holnapra halasztotta.

Átköltözés miatt

az „Au Printemps“ (azelőtt Missir) áruház összes áruit a mainaptól kezdve

rendkívül leszállított áron kiárusítja!

ptember 27
 ós munka a
 érdeklében. A
 nek legyen meg
 meghozza a
 mális összeget:
 ajlott
 lete
 dött a nem-
 a felfüggesz-
 megtagadtak
 ell maradjon.
 namegyék ki-
 á kerülnek a
 hőségét
 bonyú hűlések-
 teuk. Elhny-
 tudógyulladást,
 ást stb. idézhet
 idejekorán a
 er-féle
 i teát
 tekvés előtt véve
 tokozza, hanem
 tosit.
 ter-féle
 tea
 gét, javítja a köz-
 spodást idész elő.
 r dr.
 gytoák
 vannak forgalom-
 egye a kis tekercs
 mint előnyösebb,
 szeres tartalom,
 ása).
 mennyi gőgy-
 ók. Ha beszerzés
 ak lerakatkhoz:
 , Brassó
 nyvecskét.
 t. Brassó.
 m

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utónyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napló

Vasárnap

5687. Tisri 18.
Cholhamoed 2.
1926. szept. 26.

Hétfő

5687. Tisri 19.
Cholhamoed 3.
1926. szept. 27.

— Creteanu lesz Románia új washingtoni követe. Bukarestből jelentik: Külügyminisztériumi körökben nyert információk szerint Románia washingtoni követévé Creteanu volt madridi követet nevezi ki.

— Dejeunett a távozó bukaresti német követ tiszteletére. Bukarestből jelentik: Von Freytag német követ távozása alkalmából a kormány ma dejeunert adott a külügyminisztériumban, amelyen a kormány tagjai, a külügyminisztérium magasabb-rangu tisztviselői és a német követség személyzete vettek részt.

— Még e hóban elkészül a nagyváradi püspökségről szóló törvénytervezet. Bukarestből jelentik: A kultuszminiszter elhatározta, hogy még ebben a hónapban elkészíti a nagyváradi református püspökségre vonatkozó törvényjavaslatot. Epen azért Paclaseanu vezérigazgató Nagyváradra utazott, hogy a kérdést tanulmányozza és megfelelő jelentést töltesse a kultuszminisztériumban.

— Kifizetik a háboru alatt kladott rekviráló bonokat Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban ülésző hadikártalanítási bizottság elhatározta, hogy a háboru alatt kladott összes rekviráló-bonokat összegyűjti, hogy a kifizetéseket megkezdhesse.

— Politika van a budapesti diáktüntetések háttérében. Budapestről jelentik: Halányi városkapitányhelyettes, aki a diákság mozgalmának ügyében a vizsgálatot vezeti, ma tett jelentést gróf Csáky Károly miniszternek, a belügyminiszter jelenlegi helyettesének. A jelentésből kitűnik, hogy az Ádám tanár ellen rendezett tüntetéseket az egyetem kivül álló körök rendezték. Megállapították továbbá, hogy a keresztényszocialista diákszövetség egyáltalán nem vett részt a tüntetésekben. A tüntetéseket egy politikai csoport rendezte, amely a polgármester-választásokra akart hangulatot teremteni. A tegnapi tüntetésnél leirtóztatott kilenc egyetemi hallgatót ma szabadon bocsátották, azonban nyilvános erőszakosság bűntette címén megindították ellentük az eljárást. Az ébredő diákok ma újabb tiltakozó gyűlést tartottak Ádám tanár ügyében. A körülvevő utcákat erős rendőri készültség szállta meg. A gyűlés résztvevői a tüntetés végén csendben oszlottak szét.

— Frereich Ernőt elváasztották feleségül. Budapestről jelentik: Frereich Ernő ellen, akitől ismeretes, hogy apását, Egyed Arturt meggyilkolta, felcságe válogórt indított, amelyben ma ítélezett a bíróság. Frereich a házasság fenntartását kívánta, de a bíróság azt felbontotta. Az egyetlen gyermeket az anya gondjaira bízta, egyúttal megengedte az asztalcsónynak, hogy továbbra is ferje nevét használhassa.

— Olaszország újabb kölcsönt ajánlotta Romániának petróleumkoncessziók ellenében. A londoni Westminster Ujság arról ad hírt, hogy a szeptember 16-án aláírt román-olasz barátsági szerződésnek van egy olyan pontja, amely szerint Olaszországnak joga van bizonyos petróleumkoncessziókat igénybe venni az általa meghatározott olasz érdekeltek útján, amennyiben Románia a szerződésben Olaszország által felajánlott kölcsönösszeget igénybe veszi.

Mussolini barátsági szerződést ajánl Angliának

(London, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily Telegraph” jelenti Rómából Chamberlain és Mussolini között álló találkozására a világpolitikában döntő fordulatot eredményezhet. Megtárgyalják az angol-olasz jóviszonyt, arután Mussolini barátsági szerződést ajánl fel Angliának, mert Mussolini tisztán látja, hogy a Földközi-tengeren a francia hegemónia egyre növekszik. Lassanként Középeurópa balkáni és francia befolyás alá kerül. Az olasz kormányt nagyon aggasztja a német-francia kibékülés, mert Olaszország lassanként teljesen izolálódik. Ezért kezdeményezte Mussolini a Chamberlainnal való megbeszélést, ahol ezek a kérdések megvitatás alá fognak kerülni.

Nem semmisítették meg a kolozsvári zsidó hitközség képviselőtestületének határozatát

A kolozsvári ortodox hitközség afférjának epilógusa

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több kolozsvári napilap, nyilván az ügyben erősen érdekeltek hitközségi elnök sugalmazására, meglepő tudósítást közölt a kolozsvári ortodox zsidó hitközségben az Uj Kelet által már közölt módon kibombant krízisről. Ezek a sugalmazott tudósítások, amelyek tendenciózusan és elferdítve adják vissza a történeteket, nem kevesebbet állítanak, mint azt, hogy Adler Sámuel hitközségi elnök intervenciójára a rendőrprefektus megsemmisítette a hitközség képviselőtestületének az elmúlt vasárnapon hozott határozatát.

A képviselőtestület ebben a határozatában tudvalevőleg lemondásra szólította fel az elnököt és az egész előjárásról és abban a természetesen feltevésében, hogy ezek a szervek a képviselőtestület abszolút bizalma nélkül nem fogják akarni tovább vezetni a hitközség ügyeit, ideiglenesen egy öttagú vezetőséget állított a hitközség élére.

A rendőrprefektus olyan rendelkezést, amely ezt a határozatot megsemmisítette volna, nem hozott, de nem is hozhatott, mert ezzel meg-

— Krudy Gyulát párbajra hívták ki egy tárcája miatt. Budapestről jelentik: Néhány nappal a nemrég elhunyt Meszlényi Adrienne színesnő halála után, aki mint ismeretes, a durgazdag Szemere Mihály barátnője volt, Krudy Gyula tárcát írt az egyik pesti lapban, amelyben megemlítette, hogy Meszlényi Adrienne volt Szemere legbivőbb barátnője és örökös vagyont örökölt. Megírta Krudy azt is, hogy Meszlényi Adriennét Szemere prolestita be a Nemzeti Színházba és eredetileg nem Meszlényinek, hanem Meiringernak hívták és egy házmester leánya volt. Meiringert alezredes, az elhunyt színesnő fivére, a tércsa megjelenése után elküldte segédét Krudyhoz és lovasias elégtételt kért. Krudy megbízottjai után kijelentette, hogy maga is Szemere legintimébb baráti köréhez tartozott, Meszlényi Adriennel szemben a legnagyobb tisztelettel viseltetett és semmiképpen nem akarta emléket sérteni. Meiringert alezredes nem elégedett meg a magyarázattal és reagarkodott az elégtételhez. Végül is a segédnek súlyos feltételű párbajban állapodtak meg, amelyet az egyik budapesti vívóteremben bonyolítottak le.

— Háromezer kilogram régi bélyeg került árverésre. Kölnből jelentik: Igen érdekes árverés kezdődik október 15-én Kölnben, a Gewerbehauseban. Kerekén háromezer kilogram különböző méretű, számszámú levélbélyeg, amelyet bosszu évek óta az egész világon összegyűjtöttek, kerül árverésre. A bélyegeket válogatás nélkül, figyelmen kívül hagyva, hogy közöttük sok értékes régi bélyeg van, súly szerint kerülnek eladásra. Az érdeklődőknek lepecsételt eredeti próbacsomagokat küldenek egy kiló súlyban 21 márkáért. Több csomagnál még ezt az árat is leállítják, mert tíz kiló vételnél már csak 10 márkába kerül egy kilogram

— Könnyítések a palesztinai postaforgalomban. Bukarestből jelentik: A napokban fejezték be a román postal kincstár és Törökország, Palesztina és Szerbia képviselői közötti tárgyalásokat. Megállapodtak egy konvencióban, amely szerint a Palesztinából a nyugati országok felé irányított postal szállítások körül könnyítéseket eszközölnek. Eddig a palesztinai küldeményeket Görögországon, Itálián és más kerülő uton juttatták el Közép- és Keleteurópa és pedig mindössze hetenként egyszer.

sértette volna a hitközségi autonómiát. Mindössze annyi felel meg a valóságnak, hogy a hitközség elnöke által a hivatalos formában a hitközség nevében beadott panaszra a rendőrprefektus a hitközséghez intézett válaszában a jövőre nézve precizirozza azokat a feltételeket, amelyek alapján a hitközség különböző szervei gyűléseit megtarthatják.

A hitközségnek több tekintélyes tagja a rendőrprefektúrán ma meggyőződött, hogy a rendőri intézkedést hiprovokáló panasz a valósággal homlokegyenest ellenkező állításokat tartalmaz és értesülésünk szerint a megrágalmazottak meg fogják tenni a megfelelő lépéseket, hogy megkapják az elégtételt.

Különbö a hitközség tagjainak körében érthető felháborodást keltett a hitközségi elnöknek az a törekvése, hogy a képviselőtestület elvesztett bizalmát hatósági beavatkozással kísérelje meg pótolni.

Azokról az okokról, amelyek a jelenlegi hitközségi vezetőséggel való elégedetlenséget előidézték, külön cikkben fogunk megemlékezni.

Ezentúl a Románián át vezető legrövidebb postai uton fogják szállítani a postal küldeményeket és pedig hetenként lehetőleg kétszer. A jövőben valószínűleg mindennap továbbítanak Palesztinából postát Középeurópa felé Románián át. Természetesen a Romániába címzett küldemények leggyorsabban hozzánk jutnak el.

Staniolt

Nagyban is szállít Róvász Béla papírkereskedése Marosvásárhelyt. Kérjen ajánlatot

— Egy örült revolverharca a berlini rendőrökkel. Berlinből jelentik: A német főváros centrumában, a Ritterstrassen hídfőn a rendőrök valóságos tüzharcot vívtak egy szerencsétlen örülttel, aki négy embert súlyosan megsebesített. Az elmebajos embert Sachse Arturrak hívják, asztalcséged, aki menyasszonyával és annak barátnőjével sétált a Ritterstrassen. Sachse, aki előzőleg igen felindult azon, menyasszonyának szülei szemére vetették, büntetett előéletét, séta közben hirtelen előkapt a revolvert és rálőtt menyasszonyára és annak barátnőjére, akik véresen összerogytak. Az asztalcséged négy lövést adott le, az egyik golyó egy utcai járókelőt is megsebesített, akinek azonban volt annyi ereje, hogy egy mellkántéba menekült. A golyók egy rendőrtisztet súlyosan megsebesítettek. Hosszu revolverharc után sikerült csak az örültet megközelíteni, aki, amikor a rendőrök el akarták fogni, szívenlőtte magát. A két lány sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

Chemotechnica, vegyész-mérnöki iroda

Cluj (Kolozsvár) Str. Universitatii No 3.

Vegyelemzések (az ipar. kereskedelem, mezőgazdaság számára, stb.) Szakvéleményezések. Gyártási eljárások és receptek kidolgozása. Szaktanácsadás. Szabadalmi ügyek.

Ruhája molymentesse válik, ha Czinknél festtet, tisztított

A Haggibbor megérdemeletlen vereséget szenvedett Bukarestben

Olimpia—Haggibbor 2:1

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. Az *Uj Kelet* tudósítójától.) A Haggibbor előnapján bukaresti vendégekre való a kolozsvári zsidó csapat, megérdemeletlen, minimális gólarányú vereségével végződött. A Braun és Farkas helyén tartalommal kiállni kényyszerülő Haggibbor a mérkőzés folyamán egyetlen ellenfele volt a bajnokságban második helyezett Olimpiának, sőt a támadásokból többet vette ki részét és technikailag is felülmulta ellenfelét. Hogy ennek ellenére sem győzhetett, annak oka az, hogy a mérkőzést az elfogultságú bírósági elnökség vezette, aki minden alkalmat megragadott, hogy ítéleteivel a Haggibbor hátrányban részesítse. Így a Haggibbor bukaresti premierje nem végződött a remélt sikerrel.

A Haggibbor a következő összeállításban indult a küzdelemben: Rosenfeld—Pollák, Wesel—Fahn, Mózes, Klein—Rosenfeld III, Rosenfeld II, Weiss, Reményi, Szilágyi. Természetes, hogy ez a csapat, amelyben O. dentilich és Edelstein akadályoztatása miatt Fahn volt kénytelen a half posztján szerepelni és amelyben egy pshelysúlyú játékosokból álló jobb-szérny volt hivatva a keményen játszó, sokszor kíméletlenül energikus bukarestiek védelmét áttörni, nem nyújthatta azt, amire a csapat komplett összeállításában képes. Ennek tulajdonítható egyúttal, hogy a csapat időnkénti felénye nem jutott gólban is megfelelőleg kifejezésre. A csatársor jobbszárnya ugyanis teljesen tehetetlen volt, míg Reményi és Szilágyi magukra hagyatva nem tudták teljes tudásukat kifejteni. A csapat legjobb játékosa a centerhalf posztján szereplő Mózes volt, aki remek teljesítményt nyújtott. Kivüle Wesel, a gyönyörűen védő Rosenfeld kapus, Pollák és Klein váltak ki az együttesből, amelyet a

nagyszámú megjelent publikum rendkívül szimpatikusan fogadott és akciót többször kísérté tetszésnyilvánításával.

A bukaresti csapat támadásával indul a mérkőzés, amelynek 5. percé már eredmény hoz. Egy kapu előtti kavargásnál Pollák állítólagos rempille miatt tizenegyet ítélt a bírósági Haggibbor ellen, amelyet védtelenül értékesítenek. A Haggibbor lelkesen küzd tovább, anélkül azonban, hogy az eredményen változtatni tudna. Helycsere után állandósul a Haggibbor fölénye és a támadások sorozata zúdul az Olympia kapujára. A 20. percben kornar az Olimpia ellen, Reményi gyönyörűen ívelt kornarét a nagy lendülettel befutó Mózes remek fejessel a hálóba továbbítja. 1:1! Már-már ugylátszik, hogy eldöntetlen marad az Olympia kapujára. A 20. percben kornar az Olimpia ellen, Reményi gyönyörűen ívelt kornarét a nagy lendülettel befutó Mózes remek fejessel a hálóba továbbítja. 1:1! Már-már ugylátszik, hogy eldöntetlen marad az Olympia kapujára. A 20. percben kornar az Olimpia ellen, Reményi gyönyörűen ívelt kornarét a nagy lendülettel befutó Mózes remek fejessel a hálóba továbbítja. 1:1! Már-már ugylátszik, hogy eldöntetlen marad az Olympia kapujára.

A Haggibbor mai legyőzője egyébként a bukaresti bajnokság második helyezettje és a legjobb fővárosi együttesek egyikének számít. Ma a bajnok Juventusnál mérli össze erejét a Haggibbor Braunnal és Farkassal megerősítve. Ezt a mérkőzést Suciú brassói bíró vezeti és ez talán remélni engedi, hogy a mai mérkőzés eredménye a reális erőviszonyokat fogja visszatükrözni. (k.)

— **Léderer Gusztávné bűnpörét októberben tárgyalja a Kuria.** Budapesti jelentik: Emlékeztet, hogy Léderer Gusztávné a törvényesek annak idején kötél általi halálra ítélték, amit az ítéletábla életfogytiglani fegyházbüntetésre változtatott. A Kuria azonban megsemmisítette ezt az ítéletet és az újabb táblai tárgyaláson tizenötévi fegyházra ítélték Lédereréét. A bűnpör október húszán kerül a Kuria elé. Mint ismeretes, Léderer Gusztáv volt eszterházi nagy megnagyodott a katonai törvényszék halálos ítéletében, a kegyelmi eljárás azonban hivatalból mégis megindult és abban addig nem hoznak döntést, amíg Lédereréé ügyében a polgári bíróság nem hoz jogerős ítéletet. Léderer Gusztáv az utóbbi időben ismét különösen viselkedik a Margit-körúti katonai fogházban. A gyilkos főhadnagy újból erőt vett a vallási mánié, egész nap zsolozsmákat mormol és a bibliát forgatja.

— **Egy bunapesi házaspár rejtélyes mérgezési esete.** Budapesti jelentik: Ma reggel Mikszáth Kálmán utcai lakásukon eszméletlenül találták Bak Ferenc szobafestőt és feleségét. A rendőrség megállapította, hogy a házaspár lefokvés előtt teázott és a teában beledobtak mérget volt. A teát a szobafestő sógora adta. A rejtélyes mérgezés felderítésére nyomozás indult.

— **A tanulók egyenruha-ellátása.** Bukarestből jelentik: A közoktatásiügyi miniszter kommunikét adott ki az iskolai egyenruhák kérdésében, jelentve, hogy az erravonatkozó rendelkezést már korábban kiadta. Nem felel meg a tényeknek, hogy egyetlen gyárat bízt meg az egyenruhák elkészítésével. Négy gyárral tárgyal, amelyek kötelezték magukat, hogy olcsó és jó szövetet szállítsanak és a szegény tanulókat ingyen látják el. A minisztérium csak a közvetlen egyenruha-ellátást fogja ellenőrizni.

— **Merénylétet követtek el a svéd trónörökösök ellen Tokióban.** Londonból jelentik: a tokói angol követségben a svéd trónörökös és trónörököséné, akik nagy utazást tesznek a távoli keleten, ünnepi lakomára voltak hivatalosak. A lakoma közben egy japán fiatalember a nyitott ablakon hegyes tört dobozt a trónörököséné felé. A tört kitűnően célozta, a trónörököséné szerencsére véletlen mozdulattal tette balfelé, úgy, hogy a kés a szék támlájába furdódott. A merénylő elmenekült.

A FILM

***

Film, amelyben egyetlen ember sem játszik

A napokban volt a premierje Berlinben a Gloria Palastban az Ahmed herceg kalandjai című filmnek, amelynek speculitása, hogy egyetlen színész, vagy színésznő nem játszik benne. Csak — papirfigurák. Színesettek. Fekete árnyékok. Színes árnyékok. Messé, régi, orientális mesét játszanak — igen tehatóságosan. Lehetséges, sőt valószínű, hogy ezek a mesefilmek valamikor külön, elismert és jelentős műfajjá kristályosodnak. Egyelőre még érdekes kísérlet-ről van szó, fényhatásokkal, festőművészeti effektusokkal dolgozó filmszerű vala miről.

Ez a mesefilm közelebb áll a képművészet alkotáshoz, mint színpadi, drámai problémák, helyzet, kialakulás egyáltalán nem hiányzik. Az embernek az az érzése, hogy egy transzcendentális, realitásokon kívül és felül élő lények élnek az emberekhez hasonló életet. Más ez, mint egyszerű mese, hiszen a mesék szereplői az emberekkel mindössze abban különböznek, hogy régidivatú ruhákat és erkölcsöket hordanak és szemtől-szembe találkoznak a csodával.

Achmed herceg: a bagdadi kalifa fia. Boldogan él ifju és cinos nővére, valamint atyja társaságában, amíg meg nem jelenik az afrikai varázsló. Ez az ur lovat ajándékoz a princnek, amely felhőkön, levegőn, éterben, szférákon repül. A ló elragadja a herceget és egy csodálatos, elvarázsolt szigetre viszi, ahol a princnek sikerül megismerkednie Pari Banu hercegnővel. Megindul egy egészen modern flór, amelynek igen szép és stílusos befejezése lehetne, ha az afrikai varázsló sürgősen el nem rabolná Pari Banut. A herceg egy csomó komplikált kalandot él át, mellékesen férjhez adja nővérét Áladinhoz, a csodalampa közismert tulajdonosához. Egyesült erővel és egy „hajánál fogva előráncigált” — ez érvényes egy a valóságban, mint a drámai történése vonatkozatva — boszorkány segítségével megölik az afrikai varázslót és most mi sem áll újában az Achmed—Pari Banu pár, másfelől az Áladin—Királykisasszony szerelmi együttes boldogságának. Ezt a témát dolgozza fel egy Lotte Reininger nevű hölgy — iparművész — és Walthar Ruttmann, a jónövű expresszionista festő. A felvételek rendkívül hosszadalmasak és precíz, manciózus munkát követelnek. A másfél óra alatt lepergetett film készítése állítólag 3 évig tartott.

— **Hárommillió fontért cserél gazdát hat híres angol illusztrált lap.** Londonból jelentik: Az angol s-újtóban szenzációs lapeladás híre terjedt el a legutóbbi napokban. Arról van szó ugyanis, hogy Sir John Ellermann, az egyik angol hajókirály eladja az érdekfőreba tartozó illusztrált lapok trösztjét. Az eladó lapcsoportba nem kisebb hetilapok tartoznak, mint a „Tatler”, a „Sketch”, az „Illustrated London News”, a „Sphere”, az „Eve”, a „Drapers Record” és még számos más, inkább kereskedelmi jellegű lap. Az eladási ár 2 és 3 millió font között van.

— **A legközelebbi minisztertanács dönt a katolikusok jogszertint szenátoráról.** Bukarestből jelentik: A legközelebbi minisztertanács hétfőn vagy csütörtökön lesz. Ezen a gyűlésen fognak dönteni, hogy Ciszár és Majláth páspökök közül melyik legyen a szenátus jogszertinti tagja.

— **Minisztertanácsi határozat a szabad-jegyek ügyében.** Bukarestből jelentik: Az „Indreptarea” mai számában közli a vasati szabad-jegyek ügyében elfogadott minisztertanácsi határozatot. Eszerint szabadjegyet kapnak a miniszterek, a parlament tagjai, a királyi és fejedelmi udvar magas méltóságai, a volt miniszterek és államtitkárok, a CFR volt igazgatói, a közlek dészügyi minisztérium tisztviselői, továbbá a választások idején a szavazók. (csak III. osztályra szólót.) A sajtó számára 120 névszerinti jegyet adnak és ezenkívül 80 jegyet bocsátanak rendelkezésre a lapvállalatoknak, amelyek két két fényképpel használhatók. Az újságírók jegyeit 5 tagu bizottság fogja kiosztani, amelynek 3 tagja az újságírószervezetek képviselője lesz, negyedik tagja a belügyminisztérium sajtófeje, elnöke pedig a közlekedésiügyi minisztérium államtitkára.

Vidéki amatőrfényképezők kérjenek arjegyzéket **POLITZER** fotóáruházról Carei-Mare. Vidéki szétküldés. Alapítotott 1896.

Mozik műsora szept. 26-án
Előadások minden mozgóban d. n. 3 kor kezdődnek

Select-mozgó
Ma, szeptember 26-án mutatja be utoljára a szezon leghírdesebb német filmjét:
Valencia
cimen, Főszerepben Rudolf Klein Rogge (Dr. Mabuse film főszereplője) és Xenia Desny

Urania-mozgó
Ma, szeptember 26-án utoljára a rendkívül érdekes tárgyú filmet Konrad Veidt-el és André Nox-al
Gróf Kostia-t
Ragyogó rendezés. Monopol film

Apollo-mozgó
Ma, szeptember 26-án mutatja be utoljára
S. O. S.
híres kalandorfilmet. Főszerepben Lya de Putty

zsidó ozatát

miát. Mind-
ak, hogy a
formában a
ra a rendőr-
válaszában a
feltételeket,
bőző szervei

yes tagja a
lőt, hogy a
nssz a való-
lításokat tar-
megrágalmá-
elő lépéseket,

nak körében
dészégi elnök-
viselőtestület
tkozással ki-

a jelenlegi
gedetlenséget
megemlékezi.
rövidebb posz-
tai küldemé-
leg kétszer.
továbbitanak
felé Románián
imzett külde-
ntak el.

ész Béla
svásárhelyt.

a a berlini
n német főváros
n a rendőrök
mesétlen örtl-
gabesesi ett. Az
bíróják, asztalcs-
k barátjával
előzőleg igen
si szemére vetet-
özben hirtelen
nyasszonyára és
szereztek. Az
egyik golyó
akinek azon-
mellékcéba
sztet súlyosan
után sikerült
amikor a rend-
magát. A két
eszélyes.

női iroda
ati No 3.
par, ke-
azdaság
vélemé-
eljárá-
olgozá-
Szaba-

ztittat

KÖZGAZDASÁG

Erdélyben Nagyvárad és Temesvár kapják meg az árutözdét

A tőzsdeügynököknek százszor lejjel kauciót kell letenni

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Argus” jelentése szerint a tőzsdetörvényt előkészítő bizottság elkészült munkájával. Árutőzsde Erdélyben csak Nagyváradon és Temesváron lesz, a tőzsdeügynökök, akiknek számát a tőzsdeszindikátus limitálni fogja, 100.000 lei kauciót kötelesek letenni. A tőzsde elnökét királyi dekrétummal fogják kinevezni. A kinevezés 4 évre fog szólni, ugyancsak 4 évre akreditálják a tőzsdeügynököket is. A fenti híradás rendkívül kellemetlen meglepetést kelt Kolozsvár gazdasági körében, mert arra számítottak — különösen, hogy Manoilescu gazdasági ankétján erre határozott nyilatkozatot tett, — hogy Kolozsvár feltétlenül megkapja a tőzsdét. Az érdekeltek remélik, hogy a kormány a tőzsdetörvény javaslatát ilyen értelemben módosítani fogja.

Belföldi gazdasági hírek

A körbeszó ünnep miatt utólag közölik azokat a belföldi gazdasági híreket, amelyek az utóbbi két nap alatti gazdasági eseményeit regisztrálják:

A legfőbb gazdasági bizottság legutóbbi ülésén a bort szezonárának minősítette és ezért a szállításhoz egész éven át megfelelő kedvezményben részesül. A külföldre exportált borral kiszállított hordókat a CFR visszatétel, úrszen ingyen szállítja. Ingyen történik a szőlőtermelőkhez szállított hordók transzportja is. A bizottság határozata döntés végett a legközelebbi minisztertanács elé kerül.

Az aradi vámszabadraktár felállítására elvben az aradi Viktoria bank kapta meg a koncessziót. A bank ugyanis nagy befogadóképességű raktérhelyiségekkel rendelkezik, amelyek a vámszabadraktár működésének mielőbbi megkezdését teszik lehetővé. A végleges döntés Manoilescu állásfoglalásától függ.

A kormány gazdasági bizottsága az érdekeltek felterjesztésére jóváhagyta az összes gyógyszerészeti gyártmányok szabad kivitelét. Véglegesen erre vonatkozólag is a minisztertanács fogja meghozni a döntést.

A CFR vezérigazgatósága rendeletet intézett az összes vasúti állomások főnökeihez, amelyben utasítja őket, hogy az utánvéttel érkező csomagokat abban az esetben, ha a címzett azok ellenértékét kiegyenlítette, azonnal szolgáltassák ki, hogy megszűnjenek az utánvételes csomagok késedelmes kiszolgáltatása miatt megismétlődő panaszok.

Ujabb ötvenmillió rendkívüli hitel kéri a CFR Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi miniszter javaslatot terjesztett a minisztertanács elé, amelyben újabb 50 millió lejes rendkívüli hitelt kéri a CFR számára. Ez az összeget a vasut teljes egészében a vagonpark reordber zára fordítaná. A minisztertanács még nem döntött a kérdés ügyében.

Európában a csehszlovák műselyem legolcsóbb. A „Journal of Commerce” legutóbbi számában kimutatást közöl, amelyben közli Európa összes államainak műselyemgyárait. Ez év júniusig Európában a belgák adták legolcsóbban a műselyemfontalat. Az árak vámmal együtt július havában dollárban a következőképpen alakultak: Csehszlovákia 100, Belgium 106, Olaszország 109, Ausztria 129, Hollandia 133,5, Franciaország 137, Németország 145, Svájc 145, Anglia 220. Mint a fenti számok is bizonyítják, tehát Csehszlovákia értékesíti legolcsóbban a műselymet.

Ujabb nagy ipari koncentráció Németországban. Berlínből jelentik: Németországban tovább folyik az iparvállalatoknak mammut-társaságokba való összeolvadása. Most a legjelentékenyebb német vasgöngyörök között folytak tárgyalások a teljes összeolvadás érdekében. Arról van szó, hogy a hat legnagyobb vasgöngyör új részvénytársaságot alapít, amelynek részvényi ellenében átadják összes vagyonukat. Az új részvénytársaság alapitókjébe 116 millió birodalmi márkában állapították meg és a koncentrációval együtt megvalósítják a vasgöngyörök egységesítését.

Négy vasúti alvezérigazgatóságot álltanak fel. Bukarestből jelentik: A CFR kerületi igazgatók megújítására óta fokozottabban mértékben szaporodtak a panaszok a

vasut ellen, miután a redukált hatáskörrel felruházott forgalmi igazgatóságok még olyan mértékben sem tudták ellátni a vasúti szolgáltatást, mint a volt kerületi igazgatóságok. Emiatt felvetődött az a terv, hogy az egész adminisztrációt átstrukturálják. Kompetens forrásból nyert értesüléseink szerint, decentralizálják a vasúti vezetést és négy alvezérigazgatóságot álltanak fel. Ezek közül az egyik Kolozsvárra kerül és hatásköre egész Erdélyre kiterjed. A decentralizáláshoz úgy a vasutasok, mint a szállítók nagy reményeket fűznek. Azt remélik, hogy amennyire a vasut hiányos felzárkóztatása megengedi, a szállítás jobb lesz. Munkatársunk érdeklődött a kolozsvári forgalmi igazgatósággal, ahol kijelentették, hogy tényleg szó van arról, hogy aligazgatóságokat szerveznek és ezek közül az egyik Kolozsvárra kerül.

Leszállítják a kendermag kivitelét. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács a kendermag kivitelének kérdésével foglalkozott és elhatározta, hogy ajánlati fogja a minisztertanácsnak, hogy a kendermag kivitele ép úgy, mint az olajtartalmu magvaké vagononként 15 angol font legyen az eddigi 30 angol fonttal szemben. A minisztertanács a gazdasági bizottság előterjesztése alapján már az egyik legközelebbi ülésen foglalkozni fog a kérdéssel.

Németország leszállította a lenfonal beviteli vámját. Október elsején lép életbe a német-belga kereskedelmi szerződés, amelynek értelmében a németek a lenfonal beviteli vámját leszállították. Ez a vámleszállítás nyereséges lenfonalra, valamint len- és jutafonalra vonatkozik. A vámleszállítás métermárcánként 1-2 márkát tesz ki. Az új vámleszállítás előnyét mindazok az államok élvezhetik, amelyek Németországgal vámkedvezményes megállapodásban állnak.

Szabad a csekkfüzetek importja. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumnál több pénzintézet panaszt emelt, hogy az egyes vámhivatalok a külföldről rendelt üres csekkfüzeteket nem adják ki és mint importtilalom alatt álló cikkeket visszatartják. A pénzügyminisztérium most ezzel kapcsolatban rendeletet küldött szét, amelyben közli a vámhivatalokkal, hogy a bankok által használt üres csekkfüzetek importja szabad és azt semmiféle vámrendelést nem tiltották el a behozattal.

Csehszlovákiában vámentes lesz a burgonya importja. A prágai lapok értesítése szerint, tekintettel az idei csehszlovák burgonyatermes kedvezőtlen eredményére, a kormány azonnal a tervvel foglalkozik, hogy a burgonyát mentesítse a behozattal vám alól. Arra számítanak, hogy ilyen módon különösen Romániából és Lengyelországból negyvenszázalékos burgonyát fognak importálni. Az eddigi vám métermárcánként öt cseh korona volt, ami jelentékeny összeget tett ki a nagy burgonya-fogyasztás mellett.

Állati és növényolaj vasúti szállítása. Bukarestből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság körrendeletet küldött szét, amelyben felhívja az állomások figyelmét arra, hogy az állati és növényolaj vasúti szállításánál akkor is a szeptember 15-én életbe lépett tarifát kell alkalmazni, ha tisztánban van felsővá.

Óriási faárverés Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: A bródi vagyonközösség faárverése minden időkben a legelső szenneléses esemény szokott lenni. Az idei évben különösen nagy jelentőséggel bír ez az árverés, mert ezúttal mintegy 12 millió dinár értékű faanyag került kiírásra. Tekintve, hogy igen jó minőségű faanyagot árvereznek el, szakkörökben azt hiszik, hogy az érdeklődés igen nagyarányú lesz.

Seegras, Gradil, Ponyva, Zsak, szalmazsak, Afrik

nagy választékban és olcsó ár mellett

Boskovics József — Cluj

Strada Reg. Maria No 15.

Tőzsde

Két nap óta a lej árfolyama a külföldi piácziacon erősen lefelémozgó tendenciát mutat. Ma zürichben már csak 365 szantimmal jegyezték a román valutát. A belföldi forgalomban a devizák iránti kereslet megélelmett és az irányzat emelkedő árak mellett szilárd.

Devizák	Valutapiac 1926 Szeptember 25 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Paris	Bukarest	Buda-peszt	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3860—3890	—	—	694	383	13805	—	—	1933
Newyork ..	198—200	517 ³ / ₈	517 ⁵ / ₈	3698	197	71440	70825	—	—
London	965—976	2512	2511 ³ / ₄	174 ¹ / ₂	959	3467 ¹ / ₄	343720	—	485 ¹ / ₈
Páris	555—565	1442 ¹ / ₂	1442 ¹ / ₂	—	555	1995	1974	—	287 ³ / ₄
Milano	730—750	1905	1905	132	730	2930	2609	—	368
Prága	587—595	1532 ¹ / ₂	1532 ¹ / ₂	—	585	2115 ¹ / ₂	2098 ¹ / ₂	—	296 ¹ / ₂
Budapest ..	355—365	7245	7245	—	2720	—	6917	—	—
Belgrád	—	915	915	—	345	1262 ¹ / ₂	—	—	177
Bukarest ..	—	285	285	1825	—	35	858 ³ / ₄	—	53
Varsó	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	2820—2840	7300	7300	—	2730	10083	10083	—	—
Berlin	—	12327	123 ¹ / ₄	—	4630	17015	16864	—	—

Száz lei árfolyama: Zürich 285 Páris 1825, Budapest 35800, Bécs 35672, Prága —

330 lei

Valódi bőr iskolai- és aktatáska

a CORSO-BAZÁR-ban, Cluj, Regele Ferdinand 17.

330 lei

Legújabb bécsi bőr- és ruhakülönlegességek

éremekkel díjazott, rendkívül olcsó árakban a most megnyitott

„CORSO“-bazárban (Hotel Transilvania épület)

Ciuj, R. g. Ferdinand

No 17.

(v. Wesselényi M.-u.)

Kruppacél

esztergaacél, szerszámacél, rugóacél, betétacél, tartalékacél, gép-acél, szerszámok és szerszám-gépek állandóan raktáron

Herbert Gusztáv

acélnagykereskedése -- Sibiu (Nagyszeben)

Unteris raktárházak.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Ciuj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkét 48,000,000 lej. — Filiját: Dév, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetek: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyvészt. Áru-aktáral a vasút mellett. Befételeket elfogad, váltókat lezámul, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Mielőtt öszire cipőt vásárolna, saját érdekében keresse fel

Gonda Testvérek cipőáruházát

hol a legszebb, legdivatosabb cipőket a legolcsóbb árban szerezheti be.

Iskolai cipőkben nagy választék,

Üzletek: **Ciuj, Calea Regele Ferdinand No 25. a Főpostával szemben.**

Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 5. Park szálloda

Parafint, stearint

és mindenféle templomi, szalon és karácsonyi gyertyát gyárt és felhívásra mintázott ár-ajánlattal szolgál

Lengyel Sándor és Fiai

gyertyagyára, Arad. Interurban telefon 407.

Prima tűzifát

olban és spirtva legúj-nyosabban házhoz szállít **Fischer** fatelep, Piata Garii No 2. — Telefon 1300.

Underwood

a világ legjobb írógépe. Gyári berakat **Révész Béla** papirkereskedésében, Marosvásárhely

Átmeneti kabátok

Neumann M.

férfiruhaáruhaza

Ciuj, Piata Unirii (Főtér) 14

Flesch & Fiul

sodronyárugyár

Arad, Str. Lt. E. Teodoriu 3.

Gyártmányai: Lánchátós acélgyöbék és ágybetétalkatrészek. Ruhaakasztók minden kivitelben. Patent hirkat-diszító állványok tüveg, papir, diszmutáru stb. kereskedések részére. Patkány és egércsapdák. Csomagfogantyuk reklámszöveggel és anélkül. Fas.önyvek.

Vállalja sodronyárak (tömegeikk) készítését rajz vagy minta után, nikelozott, önczött, hor-ganyozott, galvanizált és fényezett kivitelben

Róih

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készűnek a legújabb divatu cipő-különlegességek.

Perzsa szőnyegek

és használt gyári szőnyegek gyönyörű mintákkal minden méretben

nészletfizetésre is.

Rosenberg szőnyegkereskedésében Ciuj, Calea Victoriei 5.

Csomagoló

ládák

és mindennemű posta, libérs ládák jutányosan beszerezhetők az

'Optima'

ládagyárban

ECKSTEIN és RÓTH — ORADEA Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 101-103.

Telefon 9-99.

Kartonage

Különböző dobozokat, kartonokat a legrövidebb idő alatt készíti és szállítja az „Alfa“ Dobozkészítés, Alfred Fabritius Nagyszeben, Heuplatz 5.

APROHIRDETÉSEK

Egyesületi köztársaság egy szö 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja 1000 forint. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Figyelem!

Ajánlok erdélyiszerte elismert legjobb és állandóan frissen olvasztott tizta

libazsirt

5-től 100 kg-ig saját export bűdönmenten a 120 lej kg-ért, ab állomás, előleg beküldése mellett.
Friedmann Sámuel — Oradea
Cusa Voda 6. Viszonteladókraak árengedmény.

Fiatalember, ki chimist, rasit tud, tanítói állást keres városban vagy községben, esetleg más hiányzó feladatokra is. **Hann Mór, Aiud, Str. Barnutia 7. 1816**

Szoba-konyhás lakást keresek a belvárosban. Cim a Fraternitas nyomdánál, Str. Baron L. Pop 10.

Hajhullás

és hajkorpa ellen legjobban az „**Egger-Petrol**” Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Sörlefejtéshez értő egyént rakásnoknak felveszek. Cziment Dukasz Str. Bucovina 28. 1793

Ké eskedelmit végzett urilány nevelőnő, vagy társalgatónő állást keres. Házvezetésben jártas, vidékre is elmegy. Cim a kiadóban.

Suche intelligente jüdische Erzieherin zu meine 4 1/2 und 3 jährige Mäd. Frau Siegmund Deutscher, Medias. 1823

Friss helybéli, és vadalmi, **tehén- és bivalytej**

kiadásra házhoz szállítva. Ugyazintén friss vaj és egyéb tejtermékek, továbbá (nem kossel) I-a teavaj viszonteladónak is legújabb nyosabb árban bezereshető Elek S. „Aurora” ítejüzemében. — Viz-u. 8. és P. M. Viteazul (v. Széchenyi tér 14. sz. a. bodegájában.

Perfekt könyvelést és mérlegkészítést gyakorlatilag oktató 6-8 hét alatt legújabb módszerek szerint, felelősség mellett, esü írákban. Ajánlatokat „Export contabil” jelige alatt a kiadóhivatalba. 1813

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, sajtóiródmű, tudományos, közgazdasági cikkek, periratok stb.) Irógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készünek. **Dr. Mandai, Str. Rațiu (v. Kötő-u.) 3.**

Két tisztviselőnő vagy orvosnő gatonő tisztia, szép butorozott szobát kaphat özevgy urinónél, esetleg ellátással, avagy két iskolásgyermek fölvetetiz. Cim a kiadóban.

Schadchenek kéretnek címüket a kiadóhivatalba „M. góniszatviselő” jellegre levélben közölni. 1821

Perfekt román és magyar gépiónő állást keres. — Cim a kiadóban.

400.000 lejjel kereskedőt, könyvelőt, legjobb üzlethez társul vennék. Cim a kiadóban.

HUNWALD
Haj, Str. Vlahuta (v. I. Balval-u.) 3. Telefon 147

Üvegesizolda, és tükör-gyár. Táblavég raktár és üvegesizolda vállalat. Hibás tükörök újraforgatásosozása 1907

Eladó

hálószobaberendezés Monostori-ut 56.

Jómegjelenésű intelligens urinó magános, intelligens urhoz házvezetőnőnek, esetleg egy-két gyermekehez anyahelyettesnek menne. — Szives megkereséseket „Csak uriházhoz” — a kiadóba kérek.

Eisenstädter Fülöpnél **Modern-Áruház**

Str. Reg. n. Maria 10. köztől mellényt, férfidivat, kalapot, női harisnyát legolcsóbban vásárolhat.

Elsőrendű kóser házikoszt uriháznál kapható, Széchenyi-tér 6. I. em.

Kitűnő minőségű **bivalytej** garantált 1-10 literig 1-től házhoz szállítva is kapható: Schwartz Ignác, Cal. Decebal 36.

Két nagyobb iskolás lány szeptember 1-re lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál, a főter közelében. Cim a kiadóban.

קאנקורו

וויר זוכען איינען טיכטיגען הומש רש"י אונד אינפאנגער גמרא מלמד פיר זאפארט. געהאלט לויט איבעראיינקאממען.

Talmud Thora, Gherla.

Hölgyeknek

nélkülözhetetlen toilette cikk

AMO crem szappan puder

Kapható gyógyszer tárházban és drogeriákban.

Főraktár!

Dr. Kohn Gyula
gyógyszertára — Cluj.

Hölgyeim!

Bársony-és filz modellek

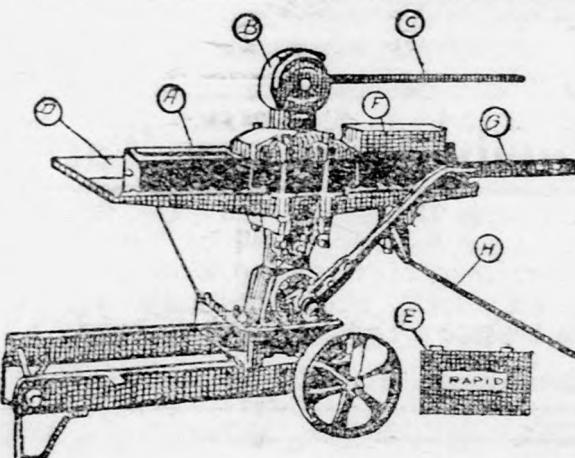
ékezték az

„IDEAL” kalapszalomba

Feltűnő olcsó árak. Filz és bársony átalakítások gyári áron 48 óra alatt készülnek. Cluj, R. Ferd. 8.

Kárpitos kellékek

grádlík, butorszővetek, spárgák, gurtnik stb. Nagy választékban, olcsó árakon kaphatók **Boskovics József, Cluj,** Str. Reg. Maria 15. — Telefon 9 10.

Figyelem!

Kevés költséggel mindenki saját házat építhet a „**RAPID**” kézi téglapréssel.

Óriási, felülmúlhatatlan, napi teljesítménye 5000 db. „RAPID” téglapréssel gyártható: Kis és nagy méretű fűl idom, kut, kőmenny, téglá, kerámit lap stb. Gyártja és forgalomba hozza kizárólagos joggal

az **Aradi Vasipari Részvénytársaság**
A „Rapid” kéziprés ára L. 30.000 Sulya 310 kg.

Clujon telefonhívásra mintával szolgálunk

Egy egész éven át

hirdeti cégét és vevőinek a legszebb ajándékot nyújtja, ha a

FRATERNITAS-NYOMDA

CLUJ, STR. BARON L. POP 10* TELEFON 10-47

kiadásában megjelenő, olcsó és rendkívül praktikus, újrendszerű

reklám falinaptárt

rendel

Vidéki érdeklődőknek postán küldünk mintát